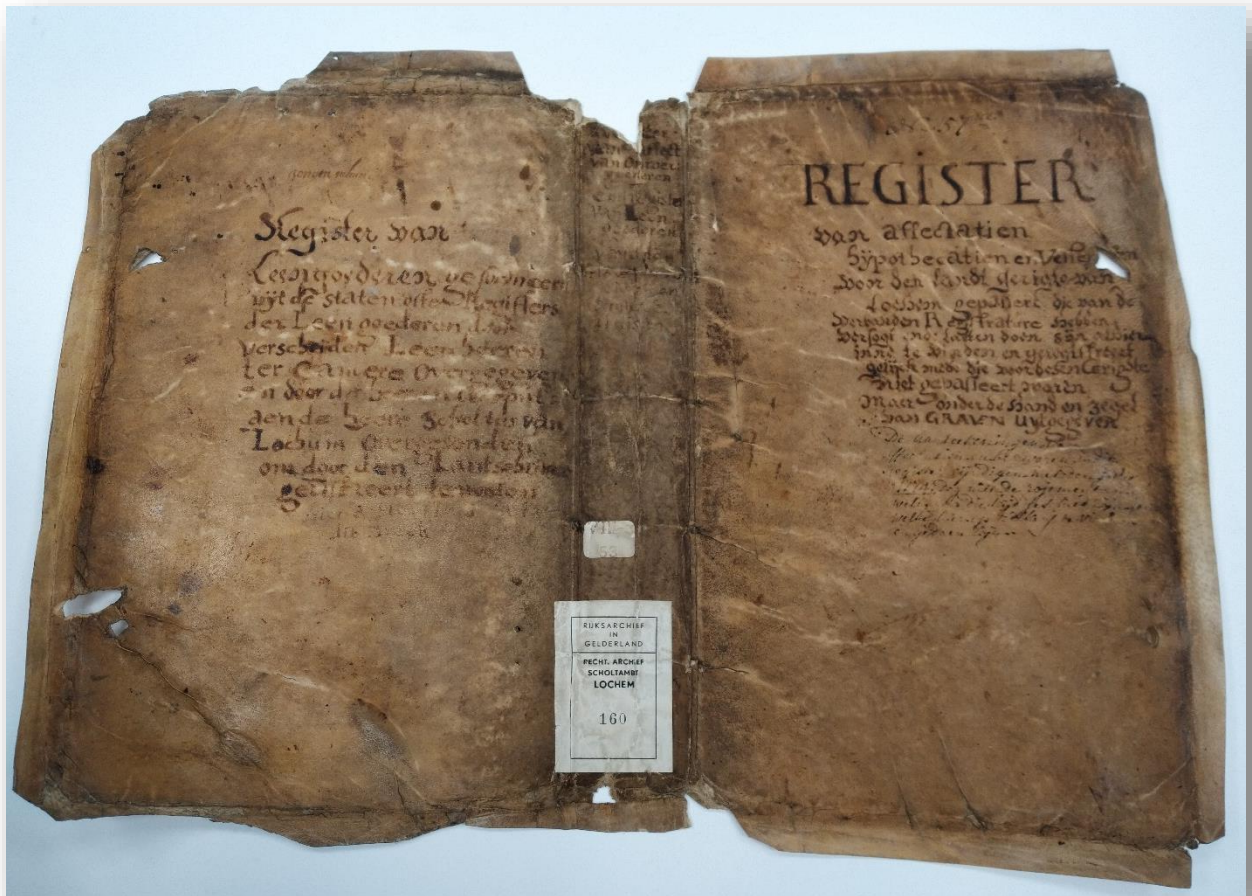

Jaarverslag 2019

De perkamenten bandbekleding is beneveld met een mengsel van water en alcohol, waardoor het zacht is geworden en in de pers goed kon worden gevlaakt.

Bij de foto's:

De "Registers van Affectatien en Beswaeren des Scout-Ampts Lochem" bevatten onder andere koop- en verkoopgegevens van onroerende goederen in het Scholtambt Lochem over de periode 1683-1810. Het RAZ heeft besloten om de registers beter toegankelijk te maken door ze te restaureren en digitaliseren. Het project wordt in de loop van 2020 afgerond. De foto's geven een beeld van de restauratie.

Inhoud

Voorwoord	5
Archiefbeheer.....	6
Inspectie en advies	9
Publieksbereik	11
Bedrijfsvoering	14
Jaarcijfers.....	16
Programma Erfgoed	18
Een greep uit de projecten	18
<i>Collectie</i>	18
<i>Toegang en aanbod</i>	18
<i>Educatie</i>	19
<i>Onderzoek</i>	19
Activiteiten.....	19
Communicatie.....	20
Bijlagen	21
Bijlage 1 Archiefaanwinsten	21
Bijlage 2 Specificaties archiefonderzoek en scanning on demand	23
Bijlage 3 Financieel resultaat 2019	25

Voorwoord

Van alle projecten die het Regionaal Archief Zutphen in 2019 uitvoerde, sprong er één wel echt uit. Dat was het online zetten van de bouwvergunningen van de gemeente Lochem. De afgelopen jaren was hard gewerkt aan het scannen van deze vergunningen. Per 1 januari 2017 werd tussen RAZ en de gemeente Lochem een nieuwe dienstverleningsovereenkomst gesloten waarbij het inrichten van een e-depot een harde voorwaarde was. Dat e-depot is nodig om de scans van de bouwvergunningen als echte archiefstukken op te slaan. Op 15 mei werd in het gemeentehuis van Lochem het e-loket Bouwdossiers feestelijk geopend.

Het presenteren van bouwtekeningen (bijna altijd gaat het om de tekeningen in de dossiers) via het e-loket bleek meteen een groot succes. Zowel voor de medewerkers van RAZ en de gemeente Lochem als voor de ambtenaren en vooral ook voor de burgers. In een mum van tijd wordt iedereen nu bediend. Door dit succes startte ook de gemeente Zutphen een project om de eigen oude bouwvergunningen digitaal aan te bieden. Dankzij de geweldige inspanningen van medewerkers van GelreWerkt! konden meteen al een enorm aantal scans worden gepresenteerd. Tot 31 december verzorgde het RAZ ruim 2.000 aanvragen.

Ook op andere gebieden werd volop gedigitaliseerd: foto's, militieboeken, brieven en alles wat er in archieven te vinden is. Vanwege het promotieonderzoek *Communicatie tussen Hanzesteden* werden de oude stadsrekeningen gescand. Scanwerk bij het RAZ is maatwerk. Zelden kunnen de oude papieren zomaar door een *sheetfeder*. De 21e-eeuwse mens realiseert zich vaak niet dat er naast de A4'tjes nog talloze andere papierformaten zijn. Ook de papierrestaurator en haar team moet een blik werpen op de toestand van de archiefstukken. Vaak leidt dat tot enig herstelwerk of zelfs tot intensief restauratiewerk. De foto's die in dit verslag zijn opgenomen getuigen hiervan. Alles wat het RAZ digitaliseert wordt meteen beschreven en is vervolgens meteen en voor iedereen zichtbaar. Dit alles kan alleen maar worden gerealiseerd door de niet aflatende inzet van onze vrijwilligers.

Dit jaarverslag geeft vooral een overzicht van de activiteiten die het RAZ in 2019 ontplooidde. In een apart hoofdstuk brengt het Erfgoedcentrum verslag uit over het afgelopen jaar.

Zutphen, maart 2020

Archiefbeheer

Het RAZ beheert, conform de Archiefwet, de archieven van de gemeente Zutphen. Dit gebeurt op basis van dienstverleningsovereenkomsten ook voor de gemeenten Brummen en Lochem. Het archiefbeheer houdt in dat er in totaal 746 archieven en collecties veilig in de depots zijn opgeslagen en toegankelijk zijn voor publiek. Op hoofdniveau is of wordt elk archief voorzien van een inventaris. Van populaire bronnen worden indexen gemaakt.

Belangrijkste activiteiten in 2019:

Algemeen

- Op 25 december tekende het RAZ samen met het Erfgoedcentrum Zutphen het manifest Netwerk Digitaal Erfgoed. Daarmee ondersteunt het de principes van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed, namelijk digitaal erfgoed samen optimaal zichtbaar, bruikbaar en houdbaar maken.
- Het RAZ ontving 44 nieuwe archieven, archiefaanvullingen en collecties (foto's, druksels, etc.). Een compleet overzicht wordt gepresenteerd in bijlage 1.

Archieven

- In januari werd bijna 170 meter Zutphense bouwdoosjes uit de periode 1990-2010 van het stadhuis naar de Spiegelstraat overgebracht. Het scannen van deze dossiers stond dit jaar centraal en raakte bijna onderdelen van het archiefvak. "Scannen" is namelijk niet alleen het digitaal maken van een papieren object. Het omvat ook alle handelingen daaromheen: prepareren van de objecten, eventueel aanpassen van de beschrijvingen, zorgen voor een goede plaatsing (analoog én digitaal!) en zorgen voor een goede dienstverlening. Dit project werd uitgevoerd samen met de afdeling DIV van de gemeente.
- In februari schonk Uitgeverij WalburgPers uit Zutphen haar bedrijfsarchief. Het archief werd eerst op de Zaadmarkt klaargemaakt voor transport. Het omvangrijke archief (ruim 70 meter) bevat van alle boekuitgaven dossiers met manuscripten en productie- en pr-gegevens. De WalburgPers geeft vanaf 1961 boeken uit op het terrein van cultuurhistorie.
- Voor het promotieonderzoek *Communicatie tussen Hanzesteden* (Radboud Universiteit Nijmegen) scande het RAZ alle stadsrekeningen van Zutphen uit de jaren 1381-1798. In totaal werden uit 450 inventarisnummers bijna 25.000 scans gemaakt en gepubliceerd. Voordat de scans gemaakt konden worden, werden de archiefstukken eerst intensief behandeld door de papierrestaurator. Op verzoek en onder begeleiding van de promovenda maken vrijwilligers van het RAZ transcripties.
- In oktober bracht de gemeente Lochem drie archieven over naar het RAZ: het gemeentelijk archief van Gorssel over de jaren 1990-2004, van de gemeente Lochem over de jaren 1982-1989 en van de gemeente Lochem over de jaren 1990-2004. De archieven zijn toegankelijk via de website van het RAZ.
- Het charterproject ging in het verslagjaar gestaag door. Vrijwilligers maakten de charters en aanhangende zegels schoon, waarna andere vrijwilligers zorgden voor een foto-opname en voor publicatie in de chartercollectie. Er werden bovendien bijna 1500 regesten (inhoudelijke samenvattingen) aan de databank toegevoegd, zodat bezoekers op trefwoord kunnen zoeken.

- Het scankamerteam (waar onder twee vrijwilligers) fotografeerde en scande voornamelijk gebonden archiefbronnen, zoals registers en ingebonden correspondentie etc. Het gehele team was goed voor 1.500 uur scanwerk (circa 1 fte).
- Vrijwilligers werkten aan diverse indexeerprojecten. Het indexeren van de kerkelijke zitplaatsregisters is hierdoor nagenoeg afgerond. Het indexeren van de notarisakten, militieregisters en weeskamerprotocollen werd voortgezet.
- Drie verschillende “transcriptieclubs” maakten oude teksten voor het grote publiek toegankelijk. Daarnaast waren er enkele individuele vrijwilligers die transcripties van archiefstukken aanleverden. Een opmerkelijke prestatie was de afronding van de transcriptie van het Memorie- en resolutieboek van de stad Zutphen over de periode 1572-1599.
- De papier- en boekrestaurator zorgde er met haar team voor dat een groot aantal archieven materieel werden verzorgd en omgepakt in nieuwe dozen. Bij deze archieven springen die van het archief Thieme (archiefnummer 0037), van de gemeente Gorssel 1990-2004 (5077) en de bouwvergunningen van Zutphen 1990-2010 (0512) het meest in het oog.

E-depot

- De bewaaromgeving van het digitale depot (e-depot) Archivemata is in gebruik genomen. In dit e-depot kunnen digitale archieven langdurig bewaard worden. Het digitale bouwvergunningenarchief van de gemeente Lochem 1900-2010 werd als eerste in dit e-depot opgenomen.
- Voor de beschikbaarstelling van deze bouwvergunningen is het e-Loket Bouwdossiers in gebruik genomen. Ambtenaren van de gemeente Lochem hebben met een inlogcode rechtstreeks toegang tot de digitale dossiers. Burgers en bedrijven kunnen middels een aanvraag tijdelijk toegang krijgen tot hun gevraagde dossier. Bij de beschikbaarstelling wordt rekening gehouden met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). In het hoofdstuk jaarcijfers is het aantal aanvragen door burgers en bedrijven terug te vinden.

Bibliotheek en beeldbank

- Uit de archieven van de Zutphense Voetbalvereniging Be Quick werd een groot aantal foto's geselecteerd en gescand. Vrijwilligers beschreven de foto's.
- In 2018 ontving het RAZ de archieven en de beeldcollecties van het voormalig Museum Groot Graffel in Warnsveld. In 2019 werd een deel van de foto's gescand en op de beeldbank gepubliceerd.
- Uit de honderden video- en filmbanden uit de Collectie Sijmen Schouten werd een selectie van 60 banden gemaakt. Deze banden zijn door erfgoedexpert Picturae omgezet naar digitale bestanden.
- Er werden 4.356 dia's gescand in 2019. Deze zijn hoofdzakelijk afkomstig van team Archeologie. Hun totale collectie telt 15.000 dia's.
- De complete gedigitaliseerde jaargangen van het erfgoedtijdschrift *Zutphense Pracht* en van zijn voorganger *Zutphen Monumentaal* werden opgenomen in de periodiekviewer en zijn daardoor volledig doorzoekbaar. Ook van *Zutphen*, het blad van de Historische Vereniging Zutphen, konden in dit verslagjaar al enkele jaargangen in de viewer opgenomen worden.

Zwakke delen van het papier worden verstevigd met dun Japans papier.

Inspectie en advies

De archiefinspectietaak betreft het houden van toezicht op archief- en informatiebeheer voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen. De archiefinspecteur legt auditbezoeken af, beoordeelt procedures en adviseert daarover, gevraagd en ongevraagd. Hij neemt deel aan overleggen waarbij expertise vanuit de archiefinspectie gewenst is. Behalve aan de deelnemende gemeenten geeft het RAZ ook advies en voorlichting aan particuliere organisaties.

Belangrijkste activiteiten in 2019:

Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen

- Voor de gemeente Brummen adviseerde de inspecteur onder andere op het gebied van waardering en selectie. De vernietiging van digitale archiefbescheiden werd begeleid. Vernietigingslijsten werden beoordeeld en goedgekeurd.
- Voor de gemeente Lochem hield de inspecteur een audit op de digitale beheeromgeving. Hij gaf adviezen ten aanzien van waardering en selectie. Er zijn meerdere vernietigingslijsten beoordeeld en goedgekeurd. Hij begeleidde de overbrenging van archiefonderdelen (zogenaamde “archiefblokken”) naar de archiefbewaarplaats. Hij was betrokken bij het opstellen van een zogenaamde “hotspotmonitor”. Samen met de archivaris nam hij deel aan het Strategisch Informatieoverleg (SIO) van de gemeente Lochem (3 september).
- Voor de gemeente Zutphen adviseerde de inspecteur onder andere ten aanzien van waardering en selectie. Hij bracht advies uit ten aanzien van de (vervroegde) overbrenging van de bouwvergunningen 1990-2010 als voorbereiding op de digitalisering daarvan. Er zijn meerdere vernietigingslijsten beoordeeld en goedgekeurd.
- Op 18 maart organiseerde het RAZ mede de 10de Oost-Gelderse DIV-dag, gehouden in de Burgerzaal en andere zalen in het Oude Stadhuis te Zutphen. Deze dag wordt jaarlijks in samenwerking met collega-archiefinstellingen in Doetinchem (ECAL) en Doesburg (SALD) georganiseerd voor medewerkers Informatievoorziening en stond dit jaar in het teken van de AVG vs. DIV.
- De inspecteur adviseerde bij de archiefzaken van de voormalige GR Delta. Dit leidde onder andere tot de overbrenging van het bestuursarchief (bedrijfsvoeringsarchief) naar het RAZ.

Particulieren

- Op 29 januari bracht de archivaris samen met de beheerder van de beeld- en geluidcollecties een bezoek aan het Historisch Genootschap Lochem-Laren-Barchem. Er werd advies gegeven over het beheer van de collecties van het genootschap.
- De boek- en papierrestaurator gaf adviezen voor papier conservering aan de beheerders van de privécollectie van buitenplaats de Wildenborch in Vorden.

De gerestaureerde vellen papier worden bijgesneden.

Publieksbereik

In de studiezaal – en steeds meer via het Erfgoedportaal – kan iedereen de archieven raadplegen. Het RAZ stimuleert het doen van historisch onderzoek. De wijze waarop varieert van het maken van een stamboom tot uitgebreid onderzoek voor studie. Het RAZ werkt mee aan open dagen en biedt cursussen aan. Artikelen in diverse bladen laten zien welke rijkdom het archief bevat. Waar mogelijk gebeurt dit in samenwerking met anderen. Het Erfgoedcentrum verzorgt voor RAZ de publiciteit.

Belangrijkste activiteiten in 2019:

Cursussen en evenementen

- Leerlingen van middelbare scholen uit heel Nederland kwamen op 16 maart naar Zutphen voor de Landelijke Geschiedenis Quiz voor scholieren. Het RAZ en Erfgoedcentrum organiseerden een ochtendprogramma met rondleiding door de stad en verzorgden samen met de initiatiefnemers het middagprogramma.
- Op 1 juni vond de Genealogische Contactdag in Gorssel plaats, met dit jaar de familie Roeterdink in het middelpunt van de aandacht. RAZ was van de partij.
- In de zomermaanden was in de Burgerzaal de tentoonstelling *In de voetsporen van de Hanze* te bezichtigen. Samen met de andere erfgoedpartners presenteerde het RAZ daar enkele topstukken uit de Hanzetijd.
- Op 14 en 15 september bezochten maar liefst 500 mensen de RAZ-gebouwen tijdens Open Monumentendag. In samenwerking met de Stedelijke Musea Zutphen en de afdeling Archeologie was een tentoonstelling ingericht met historische spelletjes onder de naam *Mensch erger je niet*. Medewerkers van het RAZ hielden demonstraties en rondleidingen.
- Op 18 december presenteerde historicus Rudolf Bosch in de Zutphense burgerzaal de publiekversie van zijn promotieonderzoek over de ontwikkeling van de stedelijke financiën in het hertogdom Gelre. De oude Zutphense stadsrekeningen staan bij zijn onderzoek centraal. Na afloop was er een paneldiscussie tussen enkele historici over de waarde van oude stadsrekeningen bij historisch onderzoek.
- De archivaris gaf in het verslagjaar drie keer het cursusonderdeel *Zoeken in het Zutphens archief* voor de cursus *Zutphenkunde*.
- In samenwerking met de Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Achterhoek en Liemers werd een cursussen genealogie voor beginners verzorgd.
- Voor leden van het Historisch Genootschap Lochem, Laren, Barchem werd in de Veldmaat in Lochem een vierdaagse inleiding in de paleografie verzorgd.

Publicaties en media

- In het tijdschrift *Oer* verschenen diverse artikelen gebaseerd op archiefmateriaal van het RAZ. Zo schreef vrijwilliger John Kuijpers over werkstraffen in de zeventiende eeuw, en werden op basis van de integrale transcriptie van het Memorie- en resolutieboek door Sjoerd Galema, de besluiten van de stad aan het einde van de zestiende eeuw toegelicht.
- In de tijdschriften van diverse historische verenigingen verschenen artikelen gebaseerd op bronnen uit het archief. Zo verschenen er artikelen in *De Marke* (OHV De Marke, Brummen e.o.) van onderzoekers Peter Kooij en Evelien Marskamp. In het tijdschrift *Ons Markenboek* (HV de Elf Marken, Gorssel e.o.) schreef medewerkster Mirjam van Velzen onder andere over het huis Joppe en in *Zutphen* (HV Zutphen) schreef bouwhistoricus Johans Kreek een artikel over een grafsteen in Warnsveld.

- Het televisieprogramma *EenVandaag* kwam op bezoek in het archief naar aanleiding van de uitzending over de Tweede Wereldoorlog in psychiatrisch ziekenhuis het Groot Graffel in Warnsveld (nu onderdeel van GGNet).
- Diverse lokale media berichtten over opname en beschikbaarstelling van de digitale bouwdoossiers van Lochem. Het RAZ maakte een promotiefilmpje gemaakt en verspreidde dit via diverse (social) mediakanalen. Deze aandacht leidde tot een groot aantal aanvragen van bouwdoossiers door Lochemse inwoners (zie hoofdstuk jaarcijfers).

Onderzoek en publicaties

- Het zeventiende-eeuwse medische receptenboek van Christina Poppincks uit het rechterlijk archief van Zutphen wordt getranscribeerd en hertaald. Naar verwachting leidt dit in 2021 tot een uitgave.
- Marjolein Koudstaal deed onderzoek naar de eerste boekdrukker van Zutphen Thieman Petersz Os van Breda. Dit onderzoek vindt plaats in het kader van een breder onderzoek naar Zutphense boekdrukkers dat in 2020 wordt voortgezet.
- Joost van der Horst-Withuis deed uitvoerig onderzoek bij het RAZ naar Zutphense zilversmeden en publiceerde zijn onderzoeksresultaten in een rapport op de website van het Erfgoedcentrum.
- Er werd intensief meegewerkt aan de publicatie *De Nieuwstadskerk in Zutphen*, door redactie- en onderzoekswerkzaamheden van medewerkers en vrijwilligers.

De pagina's van het boekblok worden na de papierrestauratie weer in de juiste volgorde gelegd.

Bedrijfsvoering

Het RAZ is een team binnen de gemeente Zutphen. De gemeente verzorgt personeelszaken en gebouwenbeheer en ondersteunt het team RAZ op tal van andere activiteiten.

Belangrijkste gebeurtenissen in 2019:

Personeel

- Per 1 november nam Eline Abbink, medewerker voor het Erfgoedcentrum, afscheid. Haar taken werden voor een deel overgenomen door Rita Roordink.
- Vanwege het project Scannen Bouwvergunningen waren Jan Kasperink en Sigrid Agterhuis actief, beiden zijn via GelreWerkt! geworven.
- De zolder van het historische pand Spiegelstraat 13 werd gebruikt door stagiaires-archeologen van de Hogeschool Saxion in Deventer.
- Voor het Erfgoedcentrum maakte Quint Engelage, stagiair van de Universiteit Nijmegen, een rapportage over het openbaar bestuur van Zutphen tijdens de Tweede Wereldoorlog en een essay over de NSB Burgemeester Tesebelt. Naomi Donderwinkel maakte als stagiair van de Universiteit Antwerpen een *bidbook* voor de “terugkeer” van het reliek en reliekhouder van St. Justus die zich nu bevinden in de Sint-Carolus Borromeuskerk te Antwerpen.
- De archivaris begeleidde Roy Berkel, medewerker DIV Brummen, bij zijn opleiding VVA.
- De boek- en papierrestaurator werkte in het verslagjaar ook voor het Stedelijk Museum Zutphen. Voor deze collega-instelling restaureerde zij dit jaar 76 objecten.
- De boek- en papierrestaurator begeleidde twee collega’s die wegens re-integratie tijdelijk bij RAZ werkzaam waren.

Gebouwen

- Door afdeling Gebouwenbeheer werd onderzoek gedaan naar constructie aanbouw Spiegelstraat 15. Het onderzoek leidde niet tot verdere acties.
- De papierrestaurator en de archiefinspecteur stelden een advies op voor het maken van een quarantaineruimte. De bouw hiervan is voorzien voor 2020.

Het boekblok is na papierrestauratie weer compleet en kan ingebonden en gedigitaliseerd worden.

Jaarcijfers

Google Analytics en ook de verschillende databases die het RAZ gebruikt, leveren tal van cijfers op. Hieronder volgt een representatieve greep. Bij het lezen van gebruikerscijfers is het van belang om te weten dat het RAZ “open data” beschikbaar stelt. Dat houdt in dat RAZ-bronnen ook via andere websites gepresenteerd worden. In sommige gevallen zijn deze websites beter in staat om specifieke doelgroepen te bereiken. Websites die veelvuldig RAZ-data “hergebruiken” of delen zijn bijvoorbeeld: Open Archieven, Wiewaswie, Genealogie in de Achterhoek en CollectieGelderland. Enerzijds zorgen deze sites voor een toename van het bronnengebruik maar anderzijds voor een daling van het bezoek op de eigen website.

Collectiebeheer (totalen tot en met 31 december 2019)

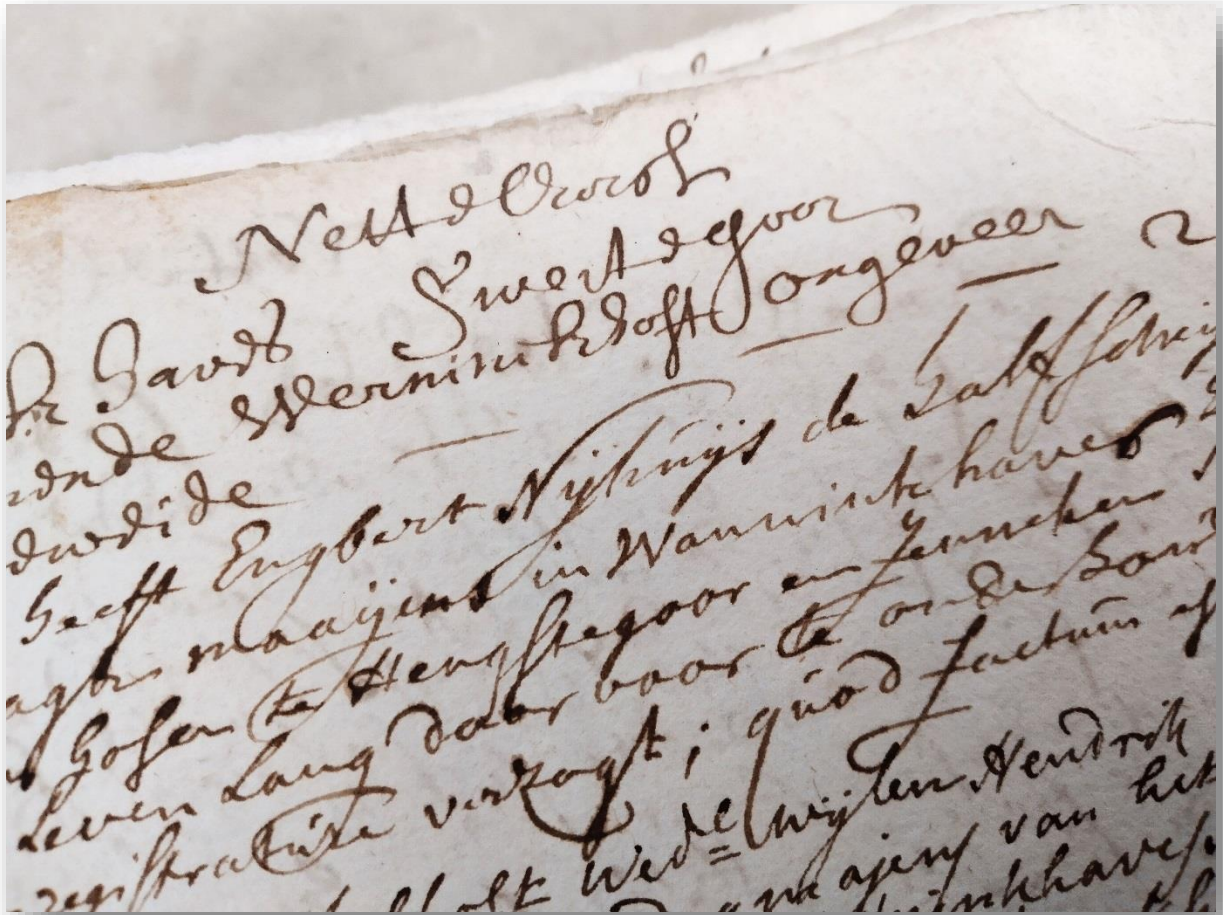
- Aantal strekkende meters archieven en collecties: 4.780 (2018: 4.326)
- Aantal archieven en collecties: 746 (2018: 729)
- Aantal beschreven archiefbestanddelen: 111.080 (2018: 104.408)
- Aantal foto's en kaarten op website: 50.160 (2018: 48.245)
- Aantal titels in bibliotheekcatalogus: 15.699 (2018: 15.585)
- Aantal namen in voorouderdatabase: 1.038.986 (2018: 878.000)
- Aantal gefotografeerde charters: 3.152 van de 6.178 (2018: 2.805)
- Aantal scans: 30.112 (2018: 27.282)
- Dataopslag: 2,6 TB (2018: 1,3 TB)

Dienstverlening (gerealiseerd in 2019)

- Bezoeken studiezaal: 674 (2018: 600)
- Ophaalacties uit depot: 844 (2018: 746) (zie bijlage 2 voor specificaties)
- Website: 1,1 miljoen paginaweergaven door 42.000 unieke bezoekers (cijfers voor 2018 niet beschikbaar vanwege lancering nieuwe site. 2017: 363.800 paginaweergaven door 40.800 gebruikers in 82.400 sessies)
- Facebook: 1.545 volgers (2018: 1182)
- Instagram: 728 volgers (2018: 535)
- Externe scanopdrachten: 399 gehonoreerde aanvragen met in totaal 16.859 scans (2018: 164 aanvragen en 1.583 scans)

Bedrijfsvoering (per 31 december 2019)

- Personeel (in fte): 8,7 (2018: 7,9)
- Aantal vrijwilligers: 34 (2018: 33)

Fragment van het register met hierop gegevens over een stuk land genaamd het Swertegoor, gelegen tussen de huidige Broekstraat en de Bolksebeek, tegen de grens met Overijssel.

Programma Erfgoed

De bundeling van gemeentelijke krachten rondom cultureel erfgoed, zoals bedoeld in de in 2016 vastgestelde cultuuragenda, is in 2019 ten volle benut. Het Erfgoedcentrum Zutphen – de netwerkorganisatie voor de erfgoedpartners archeologie, archief, monumentenzorg en museum – heeft in 2019 veel activiteiten ontplooid en daarmee zichtbare en beleefbare resultaten behaald. Een programmamanager, communicatiemedewerker en ondersteuners zijn erop gericht erfgoed in de brede zin van het woord toegankelijk te maken en inwoners en bezoekers te informeren. De projecten en activiteiten zijn in te delen in vier actielijnen: collectie, toegang en aanbod, educatie en onderzoek. Deze zijn gekoppeld aan de (wettelijke) collectie-, beheer- maatschappelijke en bedrijfsvoeringstaken van de erfgoedpartners.

De focus ligt elk jaar op een specifiek thema. In 2019, 350 jaar na de laatste Hanzevergadering, was dat thema Hanze. Het hoogtepunt was de Hanzetentoonstelling in de Burgerzaal in de zomer van 2019, die ruim 10.000 bezoekers trok.

Centraal in alle activiteiten staat het erfgoedportal www.erfgoedcentrumzutphen.nl. Deze website trok in 2019 circa 42.000 unieke bezoekers en we hebben 1,1 miljoen paginaweergaven gemeten.

De samenwerking met het hoger onderwijs is belangrijk. We werken met de hogescholen van Utrecht en Deventer en met de universiteiten van Antwerpen, Nijmegen, Leiden en Delft. Sinds enkele jaren hebben we een stagiair, dit is belangrijk om onze onderzoekscapaciteit op peil te houden.

Een greep uit de projecten

Een deel van onze activiteiten, onderzoeken en projecten waren:

Collectie

Hadden we al in 2018 een logo herplaatst van boekbinderij Wöhrmann, in 2019 schonk een nazaat van de familie ons nóg een origineel logo en eerste steen. Deze hebben wij in het hofje geplaatst. Deze handeling ging gepaard met een lezing in het museum. De bezoekers, overwegend bewoners van het hofje en (oud-)medewerkers van Wöhrmann, kregen daar de ook de gelegenheid herinneringen op te halen aan de hand van oude foto's.

De maquette van Zutphen in 1485 is verder gebouwd en op de website Zutphen1485.nl zijn de vorderingen te volgen. Deze maquette was ook onderdeel van de Hanzetentoonstelling in de Burgerzaal en hij is (deels) gedurende het jaar op diverse plekken getoond.

Toegang en aanbod

Toegang en aanbod is erop gericht meer erfgoed open te stellen voor publiek. Hiervoor werken we samen met Stichting Het Gilde Zutphen, dat de bemensing regelt. Deze gidsen ontvingen in 2019 34.270 (toeristische) bezoekers in de Burgerzaal. In de zomerperiode was in deze historische zaal ook de thematentoonstelling *In de voetsporen van de Hanze* te zien. Op dat moment was ook de replica van de schepenbank gereed. Deze siert sindsdien de achterwand van de Burgerzaal.

In april is de Wijnhuistoren officieel geopend voor rondleidingen (3.799 bezoekers) en tegen het einde van het jaar vonden hier werkzaamheden plaats om de toren nog veiliger en interessanter te maken voor bezoekers. Er is onder meer een educatieruimte gerealiseerd. De Burgerzaal en de toren komen daarmee op de derde plaats van belangrijkste bezoekerslocaties, na de Musea Zutphen en Fluisterboten.

Het volgende monument dat we gaan openstellen wordt de Bourgonjetoren. In 2019 is de toren gerestaureerd en is een aanzet gegeven voor de ontwikkeling van een Hanzemuseum hierin.

Educatie

Hoogtepunt voor de actielijn educatie was de finale van de Landelijke Geschiedenis Quiz voor scholieren, die in Zutphen werd gehouden. Tientallen scholieren uit heel Nederland kregen een rondleiding door de stad en gingen daarna met elkaar de strijd aan in de Burgerzaal. Educatief was ook het verzamelalbum over Zutphens erfgoed dat Jumbo in samenwerking met de Historische Vereniging Zutphen en het Erfgoedcentrum Zutphen uitbracht. We hebben ook bijgedragen aan de realisatie van een educatief stripalbum over Hertogdom Gelre.

Onderzoek

Het onderzoek uit 2018 naar religieus erfgoed in Zutphen heeft in 2019 nog een vervolg gekregen: de ontwikkelde wandelroutes en de flyers over de audiotour zelfs in drie talen zijn nu op verschillende locaties verkrijgbaar. Om te zorgen dat ze veel aandacht krijgen, is hiervoor een speciale display gemaakt.

Zutphen participeert sinds april in het Europees consortium hiStory. In Wenen is de aftrap gegeven voor een onderzoek om een Oral History applicatie te ontwikkelen. Deze is gericht op voorkomen van eenzaamheid en wordt uitgevoerd in samenwerking met onder andere het Nationaal Ouderenfonds. www.hi-story.eu.

In 2019 is ook het onderzoek voltooid naar de burgemeesters van Warnsveld en Zutphen. De gegevens zijn gebruikt voor de samenstelling van de burgemeestersgalerij die sinds het najaar in de hal van het oude stadhuis hangt.

In 2019 zijn diverse onderzoeken gedaan en boeken gepresenteerd waaraan wij een bijdrage hebben geleverd in financiële en/of faciliterende zin, zoals het boek van Rudolf Bosch *Stedelijk macht tussen overvloed en stagnatie* over de stedelijk financiën in het Hertogdom Gelre. Daarnaast hebben we ook de eerste eigen publicaties gerealiseerd: *Nieuwstadskerk, 750 jaar bouwgeschiedenis restauratie en inrichting* en *Hof van Heeckeren, twee musea in een vorstelijk huis*.

Activiteiten

De meest opvallende datumgebonden activiteiten in 2019:

- 7 februari 2019 College bezoekt Nieuwstadskerk
- 30 januari 2019: Startbijeenkomst project Erfgoededucatie & -participatie gemeenten Lochem en Zutphen
- 2 april 2019: Officiële start openstelling Wijnhuistoren
- 12 april 2019: Gelderse Archeologie Dag
- 11 mei 2019: Gelre Dag in Zutphen met presentatie stripbroek Hertogdom Gelre
- 15 mei 2019: Feestelijke start e-loket bouwdoSSIERS Gemeente Lochem
- 15 juni 2019: Dag van de Bouw bij Bourgonjetoren en Broederenklooster
- 20 en 21 juni 2019: Middeleeuwensymposium
- 23 juli tot en met 1 september 2019: In de voetsporen van de Hanze, tentoonstelling in de Burgerzaal
- 14 en 15 september 2019: Open Monumenten Dagen
- 14 september tot en met 25 oktober 2019: Spelletjestentoonstelling in het archief
- 12 en 13 oktober 2019: Archeologiedagen

- 14 oktober 2019: Lezingenavond in samenwerking met de Historische Vereniging Zutphen over het bombardement op Zutphen, vandaag 75 jaar geleden
- 25 november 2019: Ondertekening manifest Netwerk Digitaal Erfgoed
- 18 december 2019: Boekpresentatie Rudolf Bosch
- 19 december 2019: Wöhrmannmiddag met onthulling eerste steen en logo plus lezing door oud-wethouder Jos Hartman

Communicatie

Om over deze en andere onderwerpen te communiceren hebben we in 2019 onder andere de volgende kanalen ingezet:

- Facebook
- Instagram
- Twitter
- YouTube
- Binnenstadsnieuwsbrief
- nieuw: Nieuwsbrief Erfgoedcentrum Zutphen
- Zutphense Pracht, magazine over erfgoed
- www.erfgoedcentrumzutphen.nl
- www.zutphen.nl
- www.inzutphen.nl
- www.mijngelderland.nl

Tevens hebben we veelvuldig contact gehad met de pers en zijn onze berichten breed opgepakt door de media, met name lokaal en regionaal.

Bijlagen

Bijlage 1 Archiefaanwinsten

Vrijwel elke aanwinst krijgt bij binnenkomst een aanwinstnummer. Alleen heel kleine en triviale aanwinsten (bijvoorbeeld een foldertje of losse foto) worden niet geregistreerd. De aanwinst wordt toegekend aan een zorgdrager (Brummen, Lochem of Zutphen). Een nieuw archief krijgt een uniek archiefnummer; aanvullingen worden ondergebracht bij bestaande archieven. De kolom "Meter" vermeldt de omvang in strekkende meter bij verwerving, niet na verwerking.

Aanwinstnr.	Zorgdrager	Omschrijving	Archiefnr.	Meter
201901	Lochem	Archief van de Gorsselse Kunstkring (1950-2018)	5076	0,50
201902	Zutphen	Archief van de Sociale Werkvoorziening Delta (1973-2005)	0519	6,00
201903	Zutphen	Archivalia van de firma Wöhrmann, huis Dat Bolwerck en de familie Goldenberg (20e eeuw)	0036; 0144	0,20
201904	Zutphen	Foto's opening van het nieuwe stadhuis in 1999	0451	0,10
201905	Zutphen	Foto's en documentatie van de firma Reesink	0386	0,12
201906	Zutphen	Documentatie over de Puddingfabriek	0144	0,01
201907	Zutphen	Archief van de Vrienden Musea Zutphen (1962-2015)	0520	1,00
201908	Zutphen	Bouwvergunningen gemeente Zutphen periode 1990-2010	0512	168,80
201909	Zutphen	Brieven van John de Groot, onderwijzer te Zutphen, aan zijn familie tijdens WOII	0263	0,01
201910	Zutphen	Archief Bridgeclub Smoke-Down (1987-2005)	0521	0,24
201911	Zutphen	Archief van Vereniging van Volkstuinders De Eendracht te Zutphen (1928-2016)	0522	1,00
201912	Zutphen	Historisch verslag stage ergotherapie bij Groot Graffel	0110	0,02
201913	Zutphen	Archief van Uitgeversmaatschappij WalburgPers (1901-2010)	0517	115,00
201914	Zutphen	Kerkblad Op Weg (1993-2010)		0,10
201915	Zutphen	Aanvulling op het archief van Handelonderneming Reesink (20e eeuw)	0386	0,20
201916	Zutphen	Aanvulling op het archief van de Oranjesociëteit (20e eeuw)	0243	3,00
201917	Lochem	Bouwdossiers Lochem periode 1900-2010	1120	1,3 TB
201918	Zutphen	Archief van het Groene Kruis Warnsveld (1907-1985)	3045	0,15
201919	Zutphen	Archief van Drogisterij In den Ouden Gaper (1827-1909)	0525	0,00
201920	Zutphen	Foto's gemaakt voor (nog onbekend) project van de Gemeente Zutphen waar onder Oude Kanonsdijk	0451	0,12
201921	Zutphen	Clichés waarschijnlijk gebruikt voor gemeentegids Zutphen	n.v.t.	0,12
201922	Zutphen	Foto's van personeel gemeente Zutphen	0451	0,12
201923	Zutphen	Bouwtekeningen behorende bij gemeentelijke bezittingen Zutphen	diversen	2,00

201924	Zutphen	Foto's gemaakt voor (nog onbekende) projecten gemeente Zutphen	0451	0,36
201925	Zutphen	Luchtfoto's gemaakt door projectbureau De Mars/Noorderhaven (2013)	0451	0,50
201926	Zutphen	Tekeningen met hoogte- en laagteverschillen in Zutphen in de jaren 1970	0374	0,50
201927	Zutphen	Foto's en video van het oude stadhuis en nieuwbouw stadhuis (1997-1999)	0451, 0364	0,25
201928	Zutphen	Beeldmateriaal van de historische optocht Zutphen in 1990	0364	0,25
201929	Zutphen	Dagboeken van Johanna van Wissen tijdens WOII	0263	0,24
201930	Zutphen	Aanvulling op het archief Charles Behrens (20e eeuw)	0303	0,10
201931	Zutphen	Archivalia van de familie Snatager (20e eeuw)	0144	0,12
201932	Zutphen	Aanvulling op het archief van Papiergroothandel M. Ubbens (20e eeuw)	0494	0,10
201933	Zutphen	Aanvulling op archief Ida Gerhardt (20e eeuw)	0379	0,01
201934	Zutphen	Phoenix, leerlingenblad Christelijk Lyceum/Baudartius (20e eeuw)	0144	0,05
201935	Zutphen	Archief van het Burgerweeshuis (1970-2010)	0524	10,25
201936	Zutphen	Beeldmateriaal van de firma Lovable	0364, 0144	0,12
201937	Zutphen	Foto-afdrukken en fotonegatieven gemaakt door Piet Dullaert	0507	0,36
201938	Brummen	Archief van de Protestantse Gemeente Eerbeek (2007-2016)	2095	1,00
201939	Zutphen	Archivalia Barthold van Diemen Opgelder (18e eeuw)	0144	0,05
201940	Zutphen	Archief van de Classicale Zendingsvereniging Zutphen (1908-1984)	0526	0,10
201941	Lochem	Archief van de Gemeente Gorssel periode 1990-2004	5077	56,00
201942	Lochem	Archief van de Gemeente Lochem periode 1990-1999	1122	65,00
201943	Lochem	Archief van de Gemeente Lochem periode 1982-1989	1111	38,00
201944	Zutphen	Aanvulling op het archief van de familievereniging Taminiau (20e eeuw)	0212	0,05

* In digitale vorm overgedragen; oorspronkelijke, papieren dossiers zijn vervangen.

Bijlage 2 Specificaties archiefonderzoek en scanning on demand

Aantal opgehaalde papieren archiefdossiers in de studiezaal:*

Gemeente	Aantal
Brummen	128
Lochem	342
Zutphen	1185
Totaal	1655

* Dit is zonder bouwvergunningen (zie daarvoor hieronder) en zonder alle gescande bestanden die op de website staan zoals bevolkingsregister, doop-, trouw- en begraafboeken, charters etc.

Meest aangevraagde archieven per gemeente:

Gemeente	Archief (archieffnummer)	Bezoeken	Dossiers
Brummen	Notarisakten Brummen (2068)	15	57
Lochem	Gemeente Lochem 1811-1935 (1003)	14	86
Zutphen	Collectie WOII (0263)	50	159

Herkomst bezoekers:*

Gemeente	Aantal
Gemeente Brummen	27
Gemeente Lochem	25
Gemeente Zutphen	142
Buiten dienstverleningsgebied	161
Totaal	355

* Aantal bezoekers die in 2019 minstens één keer in de studiezaal archiefstukken aangevraagd hebben.

Opvragen papieren bouwvergunningen door burgers:

Gemeente	Aantal
Brummen	77
Lochem	nvt
Zutphen	664

Opvragen bouwvergunningen via e-loket door burgers:*

Gemeente	Aantal
Brummen	nvt
Lochem	1.613
Zutphen	343

* Voor de gemeente Lochem was per mei de gehele collectie beschikbaar; voor de gemeente Zutphen kwamen vanaf juni gaandeweg dossiers beschikbaar.

Scanning on demand:*

Gemeente	Aantal aanvragen	Aantal scans
Brummen	47 (27)	900 (307)
Lochem	82 (12)	7.990 (196)
Zutphen	332 (119)	7.968 (1.080)
Totaal	399 (164)	16.859 (1.583)

** Tussen haken het aantal in 2018. Het aantal scanopdrachten steeg in het verslagjaar explosief omdat vanaf 1 januari 2019 de scantarieven werden losgelaten. Geïnteresseerden konden vanaf dat moment per maand twee inventarisnummer gratis laten scannen. Tot de populairste bronnen behoorden de Brummense en Zutphense notariële akten, de Lochemse en Zutphense weeskamerprotocollen en de Lochemse protocollen van opdrachten en vestenissen*

Bijlage 3 Financieel resultaat 2019

Inkomsten:

Kostenpost	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Realisatie
Archiefbeheer	€ 145.100,00	€ 145.100,00	€ 148.245,99
Totaal inkomsten	€ 145.100,00	€ 145.100,00	€ 148.245,99

Mutaties reserves (onttrekking aan een reserve):

Kostenpost	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Realisatie
Mutaties reserves	€ 22.900,00	€ 22.900,00	€ 12.677,83

Uitgaven:

Kostenpost	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Realisatie
Huisvestingskosten	€ 69.700,00	€ 69.700,00	€ 63.279,92
Digitale dienstverlening	€ 64.700,00	€ 51.800,00	€ 36.529,42
PR en Educatie	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.132,24
Bibliotheek	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.163,27
Restauratie & Conservering	€ 5.200,00	€ 5.200,00	€ 6.229,98
Overige personeelskosten	€ 2.100,00	€ 2.100,00	€ 1.134,54
Overige kosten	€ 19.000,00	€ 19.000,00	€ 12.728,80
Archiefinspectie	€ 4.000,00	€ 3.200,00	€ 280,93
E-depot Zutphen	€ 40.000,00	€ 40.000,00	€ 39.425,66
Onderhoud Stadsarchief	€ 42.800,00	€ 42.800,00	€ 30.967,45
Apparaatskosten	€ 17.700,00	€ 17.700,00	€ 16.972,54
Totaal uitgaven	€ 274.200,00	€ 260.500,00	€ 216.844,75

Toelichting:

- De salariskosten voor team RAZ (8,7 fte) bedroegen € 584.058. Bij het team RAZ zijn de medewerkers van het Programma Erfgoed ondergebracht. De teamleider is in deze cijfers niet meegerekend. Tevens werden tijdelijke medewerkers ingehuurd.
- In 2019 zijn extra bezuinigingsmaatregelen geweest. Voor het RAZ hield dit een afname van het beschikbare budget in met € 13.700.
- De hier vermelde inkomsten betreffen het archiefbeheer dat RAZ uitvoert voor de gemeenten Brummen en Lochem. Deze inkomsten zijn (uitgezonderd de post E-depot) niet direct gerelateerd aan de uitgaven.

- Er was begroot aan uitgaven € 260.500 (exclusief salarislasten) terwijl er daadwerkelijk € 216.844 werd uitgegeven waardoor een voordelig resultaat werd geboekt van € 43.650. Dit resultaat werd vooral bereikt door:
 - Minder uitgaven aan onderhoud (€ 11.800 minder dan begroot). Omdat de uitgaven voor onderhoud grotendeels gedekt worden uit de reserve groot onderhoud hield dit ook een lagere onttrekking (post mutaties reserves, € 12.700 nadeel) aan de reserve in. Per saldo heeft dit dus nauwelijks invloed op het resultaat.
 - Een lagere premie brandverzekering (€ 6.000).
 - Zuinig beleid op de posten digitale dienstverlening (€ 15.000) en archiefinspectie (€ 3.000).